

BULETIN INFORMATIV URBACT

septembrie 2010 nr.10

BULETIN INFORMATIV URBACT

- Strategii ale orașelor în timpuri de criză economică
- Reportaj: Cum a reușit orașul Brno (Republica Cehă) să dezvolte o cooperare intercomunitară de succes
- Știri URBACT

STRATEGII ALE ORAȘELOR ÎN TIMPURI DE CRIZĂ ECONOMICĂ

O inventariere a măsurilor luate de orașele URBACT pentru a contracara efectele crizei demonstrează puternicul potențial de reacție al orașelor.

Orașele sunt, în mod evident, în linia întâi din perspectiva impactului resimțit din cauza crizei economice. Ele joacă un rol important atât în explorarea cât și în implementarea multora dintre soluțiile de răspuns, care afectează direct viața locuitorilor lor.

Sondajul URBACT asupra răspunsului orașelor la criza economică, a demonstrat că acestea au analizat și identificat impactul crizei asupra populației și teritoriilor lor și au luat măsuri specifice pentru a face față noilor provocări.

Drept dovadă, cercetarea subliniază faptul că orașele se confruntă cu o creștere alarmantă a problemelor sociale.

Din evidențele orașelor, pierderea locurilor de muncă și problemele legate de piața forței de muncă reprezintă doar vârful unui aisberg de probleme sociale conexe, care pun o presiune crescândă asupra serviciilor pe care acestea le oferă: sărăcie sporită, economie subterană, îndatorare, lipsa locuințelor, probleme de sănătate, infracționalitate și amenințări la adresa coeziunii sociale.

În primul rând, se constată că recesiunea economică pare să adâncească aceste probleme latente, în multe cazuri, înainte de

instalarea crizei.

Cu toate acestea, impactul crizei asupra condițiilor sociale variază considerabil în funcție de răspunsul orașelor. Scăderea veniturilor fiscale și reducerea bugetelor au determinat unele administrații locale să amâne ori să reducă anvergura proiectelor de dezvoltare sau, pur și simplu, să le oprească. Unele orașe transmit că sunt în imposibilitatea de a asigura protecție socială sau garanții privind continuarea pe termen lung a furnizării beneficiilor sociale.

În alte cazuri, unele orașe au reușit să utilizeze bani europeni, să beneficieze de programe naționale de recuperare sau să utilizeze resurse proprii pentru a face tocmai contrarul, crescând cheltuielile sociale și lansând proiecte urbane. Aceste situații vor conduce pe viitor la formularea de întrebări asupra surselor care alimentează bugetele orașelor și a tipurilor de cheltuieli curente și capitale care ar trebui prioritizate pentru a deveni mai puțin vulnerabile la crize viitoare și mai durabile pe termen lung.

Studiul mai dezvăluie și faptul că două din trei orașe au dezvoltat un răspuns la problemele date de criză.

Unul din patru orașe are un plan formal de redresare - o tendință prezentă cu precădere în Marea Britanie și Olanda. Totuși, aceste planuri necesită analize profunde înainte de a se putea spune că sunt mai eficiente și inovatoare decât proiectele și măsurile individuale implementate în alte părți. Într-adevăr, unul din trei orașe folosesc măsuri individuale pentru combaterea crizei. Aceste măsuri variază de la aplicarea planurilor naționale de redresare vizând reducerea cheltuielilor până la măsuri mai inovatoare,

care pot fi relevante și pentru alte orașe. Mai mult de 10% dintre orașele chestionate au precizat faptul că planurile strategice de dezvoltare existente au fost adaptate pentru a răspunde efectelor pe termen lung ale crizei.

Doar 30% dintre orașele chestionate au afirmat că nu au dezvoltat încă o reacție la problemele crizei sau nu au transmis niciun răspuns la chestionarul URBACT. Printre acestea se află multe dintre orașele care nu au fost afectate puternic de criză.

O imagine de ansamblu, la nivel de țară și de orașe, a principalelor măsuri implementate arată că acestea variază de la oraș la oraș, uneori chiar în cadrul aceleiași țări.

Un exemplu este în Italia, unde regiunea Toscana a dezvoltat măsuri care să contracareze limitarea creditărilor (crearea unor fonduri de creditare pentru IMM-uri, acorduri speciale cu băncile, amânarea plății taxelor), măsuri împotriva impactului recesiunii: sprijin financiar și internaționalizarea sprijinului pentru IMM-uri, sprijin financiar pentru șomeri, politici active de recrutare a personalului regional, acces la împrumuturi bancare pentru persoanele cu venituri reduse, sprijin special în Bologna pentru familiile aflate în dificultate, adaptarea Planului Strategic de Finanțare FEDR pentru a include activități de sprijinire a creării de locuri de muncă în orașul Napoli.

Cercetarea conduce către studii de caz detaliate, care urmăresc să reflecte diversitatea tipurilor de impact și să demarceze politicile inovatoare care răspund acestora, dezvoltate la nivel local în orașele europene.

Studiu de caz din Newcastle, Marea Britanie

Acum mai mult de o sută de ani, Newcastle era considerat a fi unul dintre centrele puternice de inovație ale erei industriale. De-a lungul timpului, orașul a trecut prin valuri succesive de restructurare economică, care i-au afectat baza manufacturieră, aruncând generații întregi în șomaj.

Totuși, începând cu anii '90, Newcastle a experimentat, împreună cu alte orașe britanice cu tradiție în industrie, ceea ce se numește „renașterea urbană” și s-a reinventat ca un oraș al serviciilor, cu o

viziune axată pe știință și economia cunoașterii.

În acest context, răspunsul de nota zece pe care l-a dezvoltat orașul Newcastle pentru a face față crizei combină o serie de măsuri de urgență pentru a apăra firmele și oamenii de efectele cele mai grave provocate de recesiune, poziționându-se în același timp spre o creștere a activităților și locurilor de muncă previzionate să se dezvolte până în 2030.

De remarcat este felul în care Newcastle a corelat măsurile economice, de ocupare a forței de muncă cu caracteristicile teritoriale pentru a orienta politica de dezvoltare a orașului spre o economie bazată pe cunoaștere, o economie cu emisii reduse de carbon, sănătate și creativitate.

Rezumat al documentului "Chestionar și studii de caz", elaborat pentru URBACT de Yamina Guidoum și Paul Soto

Mai multe informații:

- Studiu de caz URBACT asupra răspunsului orașelor la criza economică: NEWCASTLE – PDF
- Raport al "Survey on the impact of the economic crisis and the responses of URBACT II cities", aprilie 2010 – PDF
- Criza economică: Inițiative ale orașelor și resurse – pe website-ul URBACT

REPORTAJ: Cum a reușit orașul Brno (Republica Cehă) să dezvolte o cooperare intercomunitară de succes

4

Joining Forces este unul din cele 6 proiecte URBACT care s-a finalizat în luna mai. Pentru o perioadă de 2 ani, opt orașe au lucrat împreună pe probleme legate de *cum* și *de ce* să se dezvolte guvernanta la nivelul orașelor/ regiunilor. Pentru orașul Lille și Bruxelles, acest proiect a fost o oportunitate de a adopta o abordare dezvoltată foarte bine cu mult timp înainte. Pentru orașul Brno, din Republica Cehă, a fost ca o trambulină spre cooperarea cu celelalte orașe. Această experiență ne-o relatează în continuare Marie Zezůlková, funcționar al primăriei din Brno, manager al acestui proiect.

Pentru orașul Brno, din Republica Cehă, al doilea oraș ca număr de locuitori, peste 400.000, proiectul URBACT denumit **Joining Forces** a provocat o mini revoluție culturală. „Înainte”, povestește Marie Zezůlková, „nu a existat o cooperare între orașe și zona noastră municipală, teritoriu care are un număr de aproximativ 650.000 de locuitori. Sistemul administrativ din Republica Cehă nu are un cadru legal care să permită municipalităților să lucreze împreună.” Mai mult, inițiativele locale se bucură de puțină încurajare în această țară unde reflexele centralizării, moștenite din epoca comunistă, sunt încă prezente. Municipalitatea din Brno a fost de asemenea conștientă de existența obstacolelor politice la nivel local, luând parte la proiectul Joining Forces cu scopul realist și progresiv de a face ca planul local de acțiuni URBACT să devină un cadru de cooperare în viitor, focalizându-se în special pe teme care au fost identificate ca priorități, precum planificarea locală și controlul expansiunii

urbane, care reprezintă astăzi principalele provocări ale municipalității. Municipalitatea din Brno a fost forța care a convins celelalte entități autonome locale de guvernanță despre interesul acestui proiect.

Reunind cei 11 membri ai grupului local de suport URBACT, „unele municipalități s-au temut că vor fi distruse de orașul Brno și își vor pierde identitatea. A trebuit să evidențiem faptul că scopul proiectului nu era de a instiga municipalitățile una împotriva celeilalte, ci de a realiza un efort colectiv benefic tuturor, care va face posibilă realizarea de proiecte majore cât și atragerea de investitori. În acest context, experiențele de succes cu proiecte de tipul „Joining Forces” ale altor parteneri, în special ale orașelor Lille, Eindhoven și Bruxelles, în care cooperarea interurbană este deja o realitate, este un argument decisiv pentru inițierea acestui proiect. Pentru noi, cunoștințele cu privire la experiențele altor orașe europene reprezintă un adevărat instrument pentru obținerea sprijinului politic.”

O prima realizare: Un document strategic comun care să servească drept bază pentru cooperarea viitoare

Principalul obiectiv al Planului Local de Acțiune URBACT din Brno, „cooperare în scopul de a elabora documente strategice și pentru dezvoltarea de proiecte comune”, a permis identificarea unor planuri de acțiune care pot fi implementate în viitor.

Grupul a folosit drept bază masterplanurile existente ale orașului Brno și ale Regiunii Sud-Moravia, planuri de care municipalitatea este dependentă. Pentru a dezvolta planul local de acțiuni, care a fost prezentat la sfârșitul lunii mai, orașul Brno a avut drept sursă de inspirație bunele practici, din proiecte de tipul Joining Forces, implementate de către alte orașe, practici care au constituit temele a 7 seminarii realizate în anul 2008 și 2009:

- Strategie și planificare spațială
- Mobilitate și transport
- Principalele probleme de mediu
- Economia cunoașterii (creativitate, cercetare și educație)
- Implicarea sectorului privat
- Includere socială
- Competitivitate și atractivitate

Astăzi, proiectul Joining Forces este încheiat în mod oficial, însă Grupul Local de Suport este încă activ și continuă să îmbunătățească documentul strategic.

Proiectul Joining Forces a doborât principalele obstacole ale cooperării

Chiar dacă drumul către primele măsuri de acțiune este încă lung, Marie Zezulkova este încrezătoare că proiectul va dura în timp: „toți membri Grupului Local de Suport și-au exprimat dorința de a continua să lucreze împreună și mulțumită proiectului URBACT am reușit să construim fundația unei cooperări mai largi în viitor. Totul este pregătit astfel încât după alegerile municipale care vor avea loc luna viitoare, actorii politici vor putea să stabilească formal această platformă, care fără îndoială va lua forma unei asociații a orașelor.”

Dincolo de toate acestea, proiectul Joining Forces a oferit posibilitatea orașului Brno și a municipalităților învecinate să lucreze în mai îndeaproape cu regiunea Moravia de Sud, care a participat în Grupul Local de Suport: “în prezent, regiunea nu numai că susține inițiativele noastre locale, ci le și încurajează, ceea ce reprezintă un succes mai mare decât așteptările noastre.”

O inițiativă pionierat în Republica Cehă

Orașul Brno este deschizător de drumuri în țara sa și este convins că proiectul său, bine stabilit local, cu privire la zona municipală, care are susținerea regiunii, va servi drept exemplu pentru ale orașe din Cehia care sunt într-o situație similară.

Tocmai de aceea, tema cooperării între municipalități se va regăsi pe agenda conferinței orașele naționale 2020, pe tema Planificării Urbane, care va avea loc la Barno pe data de 30 septembrie.

“Partenerii noștri din proiectele Joining Forces, Brussels, Eindhoven și Lille vor participa la această conferință și vor avea

oportunitatea să inițieze orașele din Cehia în această abordare.”

Mai multe informații se găsesc pe website-ul proiectului Joining Forces

ȘTIRI URBACT

CONFERINȚA ANUALĂ URBACT

30 noiembrie - 1 decembrie 2010

Conferința URBACT din acest an va avea loc la Liège, în Belgia și se va desfășura de pe 30 noiembrie (marți, ora prânzului) până pe 1 decembrie (miercuri, ora prânzului) în Centrul de Conferințe al orașului Liège.

Pe durata celor două zile a conferinței sunt planificate să aibă loc ateliere de lucru interactive și sesiuni plenare, precum și vizite de proiecte și alte evenimente.

Conferința anuală URBACT va precede Conferința “Multilevel Governance” organizată în același loc de președinția belgiană a Uniunii Europene în data de 2 decembrie 2010.

Vă invităm cu deosebită plăcere să participați la eveniment!

Înregistrarea electronică prealabilă, necesară participării la conferință, va fi disponibilă în curând pe website-ul URBACT. Mai multe informații vor fi furnizate în următorul buletin informativ URBACT.

Toate legăturile din textul buletinului direcționează către website-ul URBACT, unde informația este disponibilă doar în limbile engleză și franceză.

URBACT este un program european care facilitează schimbul de informații în vederea promovării dezvoltării urbane durabile. Programul oferă posibilitatea orașelor să conlucreze în scopul obținerii de răspunsuri la provocările urbane majore, confirmând rolul crucial pe care centrele urbane îl au în confruntarea cu schimbările tot mai complexe prin care trece societatea. URBACT susține orașele în dezvoltarea de soluții pragmatice, noi și durabile, care integrează dimensiunile socială, economică și cea privind mediul înconjurător. Programul facilitează schimbul de bune practici și experiențe între toți specialiștii europeni implicați în domeniul politicii urbane. În prezent, în Programul URBACT sunt implicate 185 de orașe, 29 de țări și 5000 de participanți activi.

Direcția Generală Dezvoltare Teritorială din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului îndeplinește rolul de Punct Național de Diseminare (PND) în România, având atribuții de diseminare a informațiilor privind derularea acestui Program. Pe pagina PND URBACT veți putea consulta lunar un buletin informativ transmis de către Secretariatul Programului URBACT, conținând note, rapoarte și știri din domeniul dezvoltării urbane durabile.

www.urbact.eu

www.mdrt.ro